

نه‌ژاد عزیزو، عێق
له‌ندی له‌وێن پێنانه‌ی
به‌سه‌، شه‌خه‌ته‌ دام، 0909 نه‌09

نەزاد عزیز سویمێ

هەندێ لەو شوێن پێیانەوی
بەسەر، شەخەتە دا ما بوونەوه

چاپی یەكەم 2005

* نەزاد عزیز سویمێ
* هەندێ لەو شوێن پێیانەوی
بەسەر شەخەتە دا ما بوونەوه
* شیعەر
* بەرگ و مۆنتیف: هونەرمەند رزگار فەقێ عەولا
* چاپی یەكەم 2005
* چاپخانەوی وەزارەتی پەروردهی حکومەتی کوردستان.
هەولێر - کوردستان

ئەمانە سەدای زەنگەگە دەدەنەو،
 کە سپێدەدەمان بەو پەری ناز و یقارەو
 شیعەر لە خەویی پەمبەیی جیادەکاتەو..
 (پەری) یەک گۆلێکی سپییە بە دامینی چیاو..
 ئاستانە یەکی دی نەما..
 قوونگی فەرھادی بۆ بخەینە سەرمل
 لەو باسکەو بۆ ئەو باسک..
 رینگاکان داخراون.. پارەو زەنەگە،
 زۆر قاسیدی بەرازەکانیانەو قوت داوہ..
 ئەشکی خۆتین
 بەسەرایی سرووشتی بەستەزمان دیتە خواری..
 نیتەر تاکەیی.. تاکوئی؟
 ئەگەگیرە کوورە ھەلایساوھکانی شیعەر
 ئاسنی ساردیان پتی خواری بکرتەوہ..

2004

مەنە فەست

ساوی شیعەر نەیتنیە تەلیسماویەکی پیتیە،
 لە شیعەر ئاسمانگەرتر و لە ساتەکانی خەم پەرۆشتر..
 کە روژی لە روژان،
 خۆتندن ونووسینیان بە کۆلەگەکانی کەرەمەتی مرۆف چوواند،
 خۆرای نەبوو..
 سرووشیک بوو بە ناراستەیی ھەلگەران بەو ساوہ،
 بە نەیتنیەکان..
 ئەو ئاھەنگە تەنیایانەیی خود لە خودی گێراوہتەوہ..
 زماوہندی گەشبینییە، بە کەژاوہییەکی خەمبار بەریتوہ دەچیت..
 ئینجا ئەو نەیتنیە چی پتی نەکردین...؟
 کۆزما بە ئەزمونی،
 ھەمیشە لە ئەزمون مایەوہدا گەرمە..
 وەرە با ئاوەزتیەکان بتەقیننەوہ..
 کۆ نالتی روومان تیتناکەن و
 ئەندازەیی خەوئەکاغان ناگرن و
 دەرگای لاپرسەنیمان بۆ ناکەنەوہ..
 ھەموو نەیتنیە ئاشکراکان،
 لەگەڵ کردنەوہی ئەو دەرگایە
 (با) یان لێ دەداو دەدرەوشینەوہ..
 ئەگەر ویستت نیگایەکت لەساوی شیعەر بۆ بیت
 دەخواری بە (با) بدەرەوشیئەوہ..

رێگای ھات و نەھات..
 شکانەوہی ھزر..
 ھەلپەیی تیتنەلینانەوہ..
 راگردن بەرەو ژیان،
 بەرەو سەودای لاقایی و
 پیشەسازی حوسن و جەمال..
 ئالودەبوونی تاسە..
 مەملاتیئیی نەپراوہ لەگەڵ زمان..

به هاریکی پۆشته بوو...
 درهخت گه لایان هه لوه راند.
 نه سستی ره له هه وران نقوم بوون.
 به لام ئاخ کلیلی عومریان شکان دین
 چه خماخه ی نه وایان به زریان سپارد...
 به م جو ره،
 (مه رگ) یش جیا وازی تیکه وت.

بروانه! لیومان به لیوی بورکانه وه ناوه،
 قاسیدی هه تاویش له قامیشه لانی سۆزدا
 ئاوازی جادووگه رانی تاریکی ده چری...

به خته وه ر بوون ئه وانیه رۆیشتن
 به خته وه ر بوون ئه وانیه نوێژیان بوئاینده ی به فر ده کرد...
 به خته وه ر بوون...

ئه وانیه ی (با) یان له چاو کرد و
 دلایان له باران پر کرد بوو
 به سه ر پردی نو هه شت شه ش-دا په رینه وه
 به خته وه ر بوون.

خه وێتک له نیوه روو

ئه و به ره له هه بی و نه بی چیه ؟
 ئاوازی جادووگه رانی تاریکی
 به ئیمه لی نه درا...

به فر

له ده ره وه ی بازنه ی وه رزه کاند
 چرۆی ده رکرد بوو..

رووبار

په ربه تی یۆتۆبیای له کۆل نابوو،
 به نه زمی کولانه وه ی برینه کافمان
 دۆلا و دۆل ده هات...

پرۆفاید کۆمفۆرت،
 بادەى نەشئە بەخش
 شازادەى کسپە دار
 لە بەر رەشمالی لە عنە تیبی شیعدا،
 کینە وەر
 لە شەقامی گریان
 لە جوغرافیای داخراو ..
 لە دلی سەر تیشە،
 سەمفۆنیای ئاگری
 کە نار و کە نار
 بنار و بنار
 ئاسمان و ئاسمان هەلەدەفراند...
 بە دغمەکی،
 تەنی لەرزۆکی
 بو برووسکە ناکاتەوہ...
 ئیتر بەسەرچوون
 ساتەکانی نمایشی پاکیزەیی بەسەرچوون...
 ئەستێرە پۆل پۆل رایان کرد
 تییاندا بوو
 لە لەزەتی جەستەى شەلالدا دەتوانەوہ،
 تاک تاکیش

به سهر ره خشی ئومیده وه مابوونه وه
دهرژانه گیرفانه زله کانی ئایدیۆلۆژیا...

ئهو بهر هه له هه بی و نه بی چیه ؟

ئه به دییه ت

کوێراییی میژوو

ته کنیکی داته پین

گۆزه یه کی خه ت خه تی سۆمه ر و

شه قامی به ژاوه ژاوی

مه یخانه کانی (ئور) ده رچوو...

لیم دیاره... با پروات

گه ردوونیککی سۆزانی،

له سویند و

شادی و

خه م و درۆدا هه لکیشر او...

با پروات

مۆمیککی هه لایساو

به سهر په نجه کانیه وه دزه ده کا،

ته لیسمی کازیه یه...

شه فه قی رسکان...

دهنگه کان پچر پچر...

باران پچر پچر...

زیندانه کانی ناخ ده کوتی...

ئه ی خودای تاک و ته نیا

ته نیا

ته نیا

ئیمه سوخته ی ئه و هه له ته بین
له خاکی له عنه تی شیعر،
نه سیپاره یه کمان پییه
نه تیشوویه ک...

رۆژگار

به تراکسوتیککی بریقه داره وه

له باخچه ئه فسانه ییه کانی شه ودا

ده خولیتته وه...

له گه ل ئه وه شدا

خه نجه ریک نه پشکوی

چرۆیه ک دانه وه شینرا...

ئه ی رووباری سه رشیت،

رووباری پیریه تی یۆتۆبیا

ئه ی ترسی نزیک،

کوێراییی با

له دوورگه ی شه خته را

ده تکه م به کۆلاره یه ک...

دوور دوور

به رز به رز هه لته ده م

تا له چاوی هه مووانت ون ده که م..

شهوقی شاربه دهه ..
 هه تاوی شه شده ر لینگیرا و ،
 بالویزی روو باره یه کگرتوو هکانی به هه شت
 له مه مله که تی قورینگان
 بلتسه ی ئەشکه وته کانی سرووش
 نهیتی کوزانه وه وه له لبوونیان هینا ..
 حکوومه تی عیشقیان دامه زرانده ..
 وه لی داخ سروودی ته مه ن
 له گه ل تاوه بارانی کدا رۆیی ..
 په نجه ره ی عومر له ده ره وه ی گو شه کانی سۆز
 به سه ر چاوه پروانی ئەزه لیبی نیشتمانه که مدا ده پروانی .

باره یه خه ده
 به مه گو لی قورینگان پروانی

وشه لیوی بریندار کردم
 جوانیه کی فیتلاوی .. گه چلاو ..
 بۆسه ی چرا کزه کانی ریگا
 له غه ربییدا ، دوور له لیوان
 پیاله ی پری لی پژاندم ...
 بیده نگیه ک
 له شه ری ناوخۆی گوله کانی که نار
 ده زرن گیتته وه .

وههميكي چەند خوڤشه
مرۆڤي دل هه لا هه لا
هه مو جيهان
له قه رتاله يه كدا كوڤكه يه وه ..
شيره ي هيدمه بوونه ..
به خششي ژاله .
له كەش و هه وای تاريكستان
له خوڤشه ويستيه ك ده چي
هيچ حكومه تيك داني پيدا نانئ
هيچ فراكسيونتيكي په رله مان پشتگيري لي ناك
هه ميشه ون
هه ميشه ته نيا
هه ميشه بي وينه .

تشريني يه كەم / 2002

پايز بي و په نجه رت
به سه ر گولي قورينگان پرواني
سوزو سه نگدلي پيڤكه وه ده بيني ..
ده تواني شنه ي نه رم بيوشي
گيرفانت له شه ونم پر بكي ..
له گه ل خه مه كانت كوڤبيه وه
باس له بارودوخ و پيشهاته هه نوو كه بيه كان بكن .
هه ر ئيميليك ت بوئ
به گه ردي قورينگاني بنيري ..

.....
.....
.....

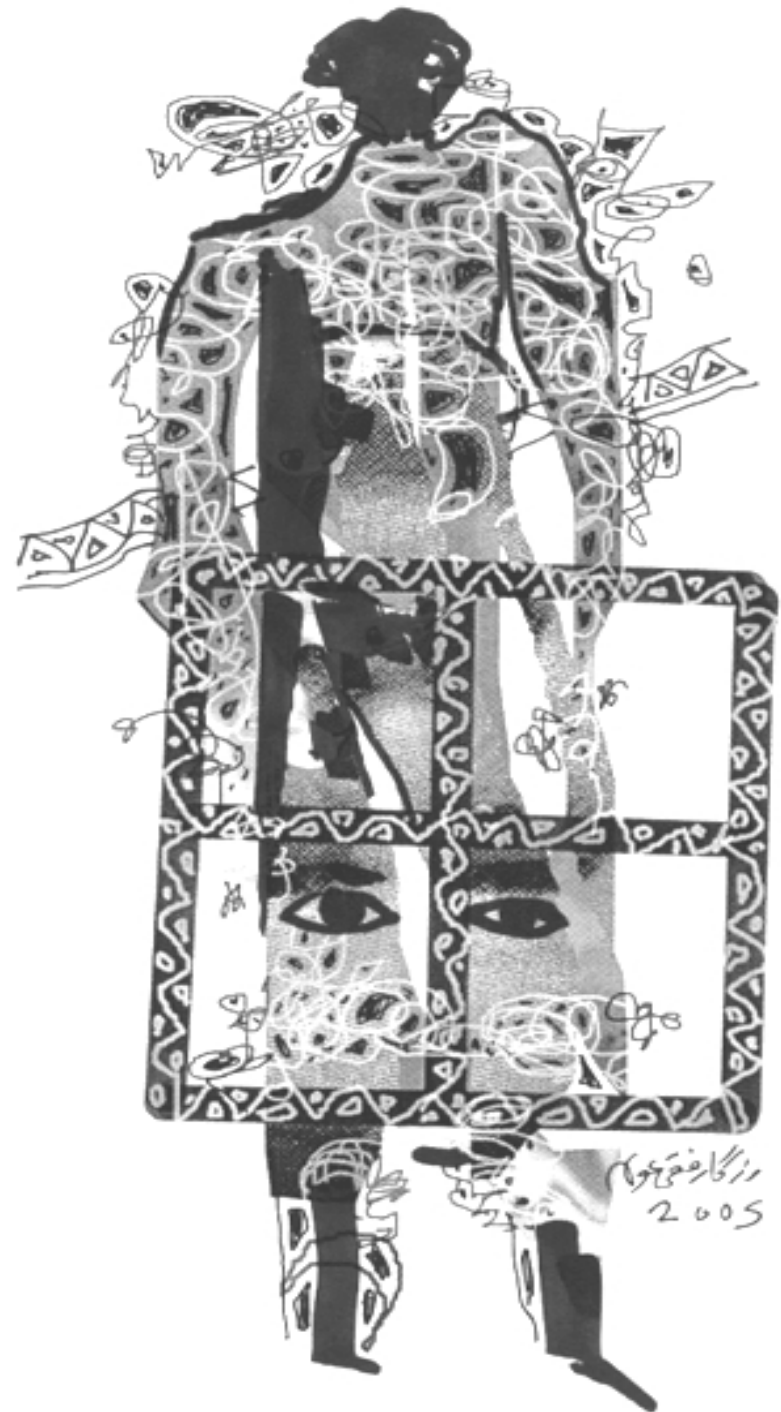
(ئەوانەى رۆيشتن
ئاسوودە لە سپىدەى ئازاوه
ئاسوودە لە چاوه پروانى...
نەيئىيان بۆ ئىمه جى نەهيشت...
ديماهيان بەسەرابى
برست و پەندگۆبى و پىرۆزگرى هيئنا...
ئەوانەى رۆيشتن
لە بيشەلانى (ئا) و (نا) وه،
ئاسوودە لە سپىدەى ئازاوه
ئاسوودە لە چاوه پروانى
بۆى دەرچوون...)

گوپى شار بە وتاران بريندار
مردن لە ژيان خوشتر نەبوو...
مۆريک بۆگۆشه گيرى
بۆ زمان پزان
بۆسۆز...
گۆر لە خەونىک دەچى سپى
سپى وهک که فاوى سابوون
ويئەى (خود) يکى سەر بەتەم...

بەوانەکانى ناخ

پەيژەيهک لە گۆل بۆ ههور...
لە هۆميرۆسه وه
هه مان تارمايى وهه مان وههم...
سه ماى دپک
ليواره به تەنتەنەکانى پرسيار
که لله پىبى، که پروو...
سەرى پەتەکان لە فرين دەچن...
ئاسۆ لە پرۆتۆکۆليکى قەدکراو
لە تەقسىکى ئابرويه ر.

چاوی شار به وتاران سووتاو
ههور به مشتێ خۆل
بهری ئاسمانانی نهگرت...
ئینجانیهک له کلیل
شۆرشیک له شهرم
شهو نهیهیشت قژم له سهردا بروی...
شهو نهیهیشت من و خۆم
یهکتری بپرینینهوه...
شهو نهیهیشت گویمان له فرمیسک
چاومان له دهنگ بیی...

گولێکی رهنگ هه لایساوی باخچهی خوا
نیشتمانیک پر به هه ناسه...
له زهماوندی شهخته دا
چوو دهست ته وانهی
رینگایان بو نه ده چوو هه بانه...
شارا چ شارا؟
زه مانیک زور کولیره ی له زه هردا کرده قیبله
کولیره ی کرده ده زگای بیر کردنه وه له مردن...
شارا چ شارا
جوگه و رووباره کانی له چوارچیوه ده گرت...

زستانیک له په مۆ
کرمی روونا هیخۆری
له جهسته ی دنیا بهرداوه
کازبوه
سپیده
نیوه رۆ و ئیواره یان پی نه هیشتین...

داد ته ی شاری گۆر
که دلنیا و ئاسوده
له ره هایێ ئاکامه کانه وه

(تۆنیلکی تاریک بوو
ئه و گیانبه تالییه ی له ئالوده ی زیاتری تیدا نه بوو
مۆته که یه کی پیر، کانگی شه ی تانه یین
شه شده ری لی گرتبووین...
ئه ی شاری گۆر
که دلنیا و ئاسوده له ره هایێ ئاکامه کانه وه
پی له سه ر پی تیلاکت لی خوار کردوه...
ئه ی جهسته ی تاجه خلۆر کراوه کان
پیاله و سه نگدلی و مه یخانه ش
بو ده ره وه ی خه ونه کافمان تووپردان...
ئیستا تارماییه کی ئاوابوو و
ئه ستیره یه کی نووستووین...
ئیستا له خالیک ده چین
تا له بهر ژماره یه کمان دانه یین ناخویندرینه وه...)

شارا چ شارا
سروو دیکه ده گمه ن
کووره ی نوور...
شارا چ شارا، به خۆی ده چوو
گه نجینه ی که ژاوه

بۆشاییه ک له پری
 جبه خانه یه ک له ئاشتی
 ریگه بوو ده پۆی
 نه ک قاچه کانی من
 مانگ بوو دیار بوو
 نه ک په نجه ی من...
 ئەو داره ی سیبهری ده کرد
 شین نه بووه وه...
 ئەو پاژنانه ی شوینه واریان ده رکه وتبوو
 پاژنه ی بۆره جهنگاوه ره کان بوون
 دیلیان له مه زرای ئە جندان
 به په تی په شمین ده خنکاند...
 ئیتر ته و او ئە ی چاوی پاسه وان
 چیرۆکی سیبهر لیته دا ته و او بوو...
 گریکان
 له هیدمه ی هه رزه یی و په یمانشکینیدا
 لیته دا کرانه وه
 لیته دا...
 ئە ی چاوی پاسه وان...

شوباتی / 1998

پێی له سه ر پێی
 تیلاکت لی خوار کردوه...
 به هاریک له شیتی
 شیعی به قه سیده مانه وه نه هیشت...
 داد... داد...
 داد... ئە ی شاری گۆر
 بالایه ک له کینه
 کیوتیک له پۆستال
 دالانیک له خونکاری
 شایان بوو بدره وشینه وه؟

ئەوانه ی رۆیشان
 ئاسووده له سه ری په ته کان
 وه ک به ریا بوونه وه ی په پوله
 یا گوی بۆ مۆزارت رادیران
 له حه قیقه تی سیبهره کزه کاند
 ده بانویست به ماچ
 ده می ئۆپۆزسیۆنی ئە قین بگرن.

چرايهك له حوسنى تۆهه لېوه
بوونه وه ريكى بى سهره تا و بى كۆتايى،
نه له خوا ده ترسى،
نه شهرم له ئاده ميان دهكا
به بهرچاوى با
به بهرچاوى به فر
به بهرچاوى باران
راوى په پوولان دهنى...
بوونه وه ريكى بى سهره تا و بى كۆتايى
نه له خوا ده ترسى،
نه شهرم له ئاده ميان دهكا...

چرايهك له حوسنى تۆهه لېوه
خه م نزيك و نيشتمان دوور...
ته م له دلاوايى چاوى ريگا
به ره و دۆزه خى تاريكى،
يا فيردۆسى نوور بچى؟
من به كويدا بروم؟

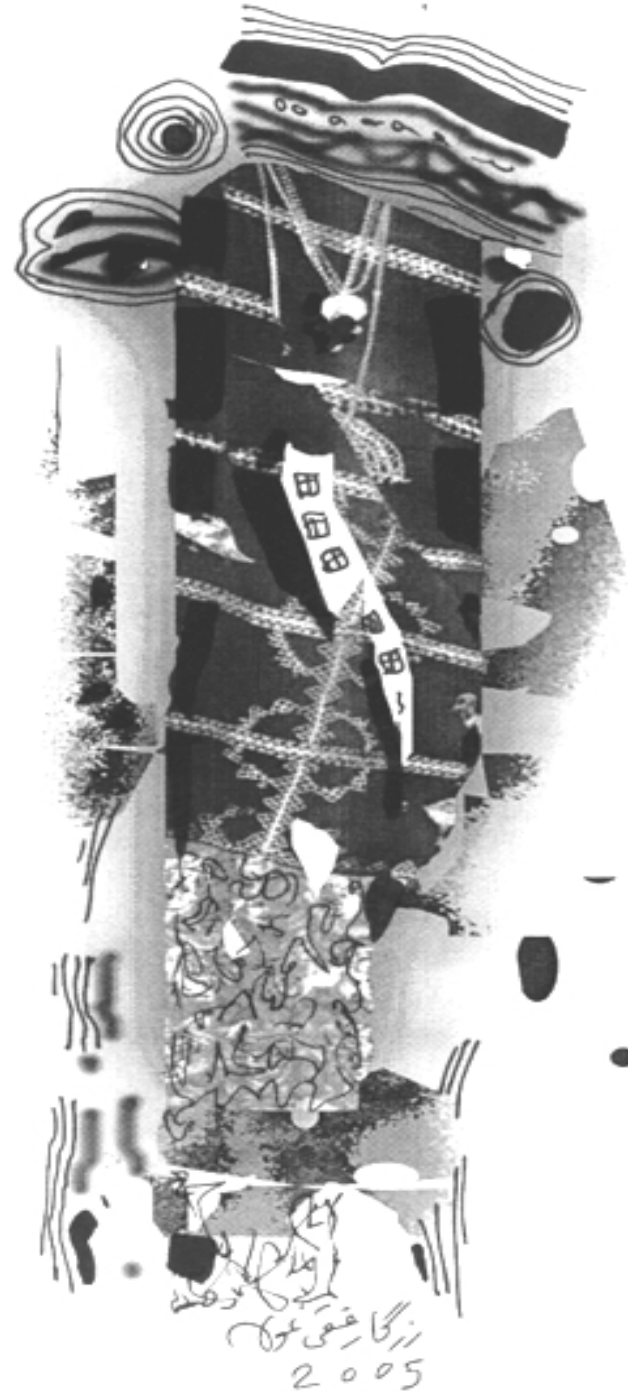
ئايندهى بارى

چرايهك له حوسنى تۆهه لېوه
ويينه ريشنهى گريانى جودايى...
وهك خه مى نيشتمانى دوور...
سيبه رى كز...مۆسيقاي ناخ
بيدارى هه ميشه بيدار
ده لىتى سيوه ديره كانى با پيرمن
به سه ر كه لارى ميژوودا،
به و تاله قژانه نووساون
به شه وبا ده له رينه وه...

چرایهک له حوسنی تۆ ههلبوه
 ئاراستهکان له نووکهوه بهرهونیگا
 نیگا...
 جی پیتی بهسهرفه رشی ئومیددهوهیه
 نیگا
 تامی پرتهقالیک دهدا
 که له چاودا وهک ههتاویک وایه...
 نیگا
 له بهرهبهیاندا خهوه دیباتهوه...
 چرایهک له حوسنی تۆ ههلبوه
 شار تینوو... کولافه
 شهقام له وهزری نهکگیری دا
 هارمۆنیای خاکهشین و میترگی ترس...
 برینهکان لهوهیان زیاتر پێ نهدهکرا
 مانگ،
 بیداری ههمیشه بیدار
 مانگ،
 چ په یوهندی به سیوتیک ههیه
 سیوتیک ههموو دنیا توور دهدا
 پاشان کۆی دهکاتهوه...

ئاسمان کوێر
 ئاسمان لال
 من به کویدا برۆم؟
 لهوهموو سیبهره
 کام سیبهره هی خۆمه؟
 چرایهک له حوسنی تۆ ههلبوه
 ههموو قهلهمهکان تیکهله بوون...
 ههموو خهنجههکان،
 شمشیرهکان تیکهله بوون.
 نیگاکان رووهو ژوور
 سهردهاوهکان پچراو...
 چیا،
 نیشتمانی پایز،
 دوا تالی شهفهق دالدهی نه داین!
 رووبار بو سهمای درکاوی
 ئوتووی کراسهکهی تیک نه دا
 ئاسمان کوێر
 ئاسمان لال
 ئاسمان کهر
 من به کویدا برۆم
 لهوهموو سیبهره
 کام سیبهره هی خۆمه؟

شکۆمان به ساتیکی فریندا
 بۆبه له ژاله مان زیاتر نه دی،
 چاومان لێ دابگری
 پیاله مان لیوان لیوکا...
 بهم جوړه پیداهاتین
 دره خته کافمان یهک یهک برین
 تا له چاومان روانه وه...
 (نوور) مان به شهوی دهیجوور سپارد ..
 ههوری نزیک، گه وههری روناھی
 خانه خویی میواننه وازی مه رگ...
 خوړتاوا نه بیوو
 ئیمه بووین له جوانی تیر بووین...
 ئیمه بووین رۆژگارمان تا دواچوړ خوارده وه
 خوړتاوا نه بیوو...
 ههوری نزیک، گه وههری روناھی

له و ساوه ،
چرايهك له حوسنى تو هه لَبوه
له رِبوره سمى خۆببشاندا نيتكى ئاشتيانه دا
جانتاي دهستى پرله شه وق كردوو
چاوچاو
چ شه وقبىكى رهش و جوانه
له دلّه بۆشه كان ده دره وشيته وه...؟
چاوچاو چ شه وقبىكى بى ترس و گومانه
له ليتوه به باره كاندا نوقم ده بى...

له و ساوه ،
زه دره خه نه يه ك ،
له قولايى برينه كانه وه هاتوو
خه نجه ريتك
له گه ل هه لكردنى باهۆزدا هه لكيشراوه...
په يژه ي ئوميد ،
به ئاوزه كپ كراوه كان ،
به مۆسيقاي ناخه وه يه

من رویشتم!
سهرم له تاریکه بازاری ئاشنایان دا به جی هیشتم
دامه وه کۆلانه خۆله میشییه کانی ئه کبادان
ئه فسووس
نه که ژاوهی سولتانم دی
نه بۆنی شازاده روومهت گۆلیه کانم کرد
به لام گویم له مۆزارت بوو
پهردهی حهرهمی دهله رانده وه...
ئه و دهمه تیگه یشتم ئایندهی پایز له کوپرا دی.
تیگه یشتم
چرا بۆ چی له حوسنی تۆدا ههلبوه
ئه ی ههوری نزیك... گه وهه ری روناھی
خانه خویی میواننه وازی مهرگ.

کانوونی یهکه م 2001

چرا به ک له حوسنی تۆ ههلبوه
سپیده ده مان
گۆله میخهک،
داره به نه کانی پال پارده
به سه مای ئه فسووناوی شازاده
له خه وه لده ستان...
شار تینوو... کولافه
شه قام له وه رزی نه کگیری دا
هارمۆنیای خاکه شین و میرگی ترس...

ئاگردانی پڙاو
پارسه نگی کچینی سه رده م،
هه تاوی ته مه فمان
له سه ره تا تکێ ی شارستانییه تدا
کردوو به تۆپیک نهیینی...
سبزیف
سبزیف
سبزیف
ده گه پێین میژوو بکړین...

فریشته نووریان لێ ناکه ویتته وه.
بۆره پیاو
پیاوی دالانه نهیینه کان
پیاوی هزره مه پمه ربه کان...
له به فری میژوو
له وه همی میژوو دا هاتوو
که تره...
له گومان و تاوان دا رسکاو...
زمانی گه مه و خوینکاری...
شهیتانی شه وه سووره کانیا
بهرداوه ته سبیه ری کز..

به به یانیک ده گه پان میژوو بکړن

له که ش و هه وایه کی دیموکراسیدا:
ماله که مان سه ربه شی مالان بوو...
کتیبخانه نووستوو ه که م،
خوینی بی کۆلسترۆل و
بی گیرو گرفت.
له به به یانیک گونا هباردا
مانگیکی شکاوه
به سه رده م و چاوه لۆچه کان دا ده پڙی
که ده گه پان میژوو بکړن...

چاوی هه‌لۆ و نه
ده‌نا باخه‌که‌مان
به‌ری سه‌ی سالانی پیکه‌وه‌ گرتبوو
به‌ی ده‌نگی ده‌زنگیته‌وه‌...
په‌پووله‌ ئارامیان له‌به‌ر براره‌...
چاوی هه‌لۆ و نه
چ ده‌که‌ن بکه‌ن!
دنیا خۆشه‌ و به‌ی ده‌رگایه
چ ده‌که‌ن بکه‌ن
با ئه‌مه‌ش چالێکی تر به‌ی
له‌ ریگایه‌ی
ناومان ناوه‌ خه‌ون.
له‌ بۆشاییه‌ک
په‌ی ده‌لێین (30) یا (100).

کلۆی قه‌ند
به‌سه‌ر زمانه‌وه‌ ده‌توێته‌وه‌.
به‌ له‌یه‌ی به‌ی یا به‌ په‌یناوی
گووبی خه‌ر کردوو
گۆشتی چه‌ناگه‌ی شوێر کردۆته‌وه‌
هه‌واله‌کان وا ده‌گه‌یه‌ین...

ئیتیر شاباش له‌ قورمیش
له‌ تیف تیفه‌و ئینته‌لایه‌...
شاباش له‌ سه‌ده‌ی بیست و یه‌که‌م

رهنگه ئەو کۆشکانەى بە کەلله سەرھەلنراون
جوانتر بن...
رهنگه له تاريكى دا
گه نجيينهى زۆرترمان دەست كهوى.
رهنگه سيميكي له هه ندهرانه وه هاتوو
ته زوى گه رمۆكه و خوشمان بداتى
گهرمى دراوه كانيان ئاسا...

ئەوه دياھى سرووداندنه
يا فەرواى پلنگيكي بەلەك
باى پۆشته كرووه و
چياى بلندو
ئاوى بە جۆگه و رووباران دا بردووہ؟؟
ئەوه روومه تى سازادهيه
يا كوليڤهى ناو زينده خهونه كانمان؟

ولایتە که مان خوڤشه
دهلین یۆرانیۆمیشی تیدایه و
شه هیدیشی تیدایه .

کانونی به کم 1996

رهنگه وای لی بی
کردنه وهی بازارپیک
خیبری زیاتر بی .
ئهو ده مه خه ونه کائمان دپته دی . .
ئهو وهخته ،
له باتی رۆژی دوو نان ،
سی نان ده خوین .
له باتی رۆژی چایه کیش ،
دوو چا ده خوینه وه .

نیچیریکی ئاسان نه بووم
 دلێک بردمی ،
 به رهوتی نسکو، به کامی له تردان
 به هاریکی بۆیه کراو
 په له هه ورێک
 له چاوی منه وه هه لکشابوو...
 سوپاس بۆ با
 سوپاس بۆ با
 سوپاس بۆ با
 نه بهیشت چاوم له ئاسۆدا ببری
 سوپاس بۆ با
 دهنگی بهو چرایانه به خشی
 له ناخی (من)ی ناو (خۆم)دا
 بانگیان ده دا:
 جیهان فریشته به که له په شم
 لهو زهمه نه درێژتره
 گولێکی تیدا ده پشکوئ
 لهو رووبه ره فراوانتر
 به مه زاری بی سنووری
 زینده خه ونه کاتمان دیاره...

نه سکیا

نیگایه کانت به رهوتی نسکو
 لهو ریگیان نه دا په رت بوون
 فیلیان لیکردین
 به دالانه هیمنه کانی رۆحدا تیپه رین
 بی ئاوردانه وه...
 بی لا لیکردنه وه...
 بی روانین...
 وینهی گولله یه ک له نیشانه دا سه رده کا
 له سیبه ری له زه تدا توانه وه...

وهسیه تی ئەستێرهکان نه بوو
رۆژگار جینووکی سپی
به سیمای ماندوو مان به جی هیشته...
وهسیه تی ئەستێرهکان نه بوو
خۆر له نیگای تۆدا
ترس و گومانی بۆ باراندین.
وهسیه تی ئەستێرهکان نه بوو
رێگاکان فیلێیان له خهونه کانیان کرد
وهسیه تی ئەستێرهکان نه بوو...
ئهمه رهوتی باهۆزه ناوادهکانی
دۆزهخی زهمین بوو
له گهڵ ته نیایی کزه بای سپیده و
دلّه هه لا هه لا بووه کان جووت ده بوون...

گوناھ، ئەشقیای خانە گەردان
بەسەر کەپکی بی ئومیدی و له خۆنووسان
گوناھ،
رێبۆری شه که تی چاوغایه نی هه لوه دا
له شه قامی کوژاوه و چۆلی
ئێواره درهنگان...
ئهمجارهش با له دیدار ئاخری تۆی پاراستم
ئهمجارهش با،
له وه ورانه ی شاردمه وه
که له بن پێیان که وتبوون...
سوپاس بۆ با
سوپاس بۆ با
سوپاس بۆ با
سوپاس بۆ با که هه میشه ناهیلێ
بازی کتوییان بگیری...

کیتلگه کانی شهو
 به مۆمه کانی به رپه نجه ره رووناک ببونه وه
 تیشکانیکی شوخ بوو
 له سبیله ی سۆزه وه
 پروانیتنه جوانی
 ماندوو
 هه ناسه سوار
 له باسکاندا ئاوا ده بی...
 گه مه یه کی به سه بر بوو
 بارانی مانگمان به بریناندا ده کرد...
 ئاگرمان له قوولایی پرووباران ده کرده وه...

تیشکانیکی شوخ و گه مه یه کی به سه بر
له سیله ی سۆزه وه پروانیتته جوانی
پروانیتته گوناھ
ئه شقیای خانه گه ردان
ریبوار ی شه که تی هه لوه دا...
تیشکانیکی شوخ...
گه مه یه کی به سه بر...
تیشکانیکی ...
گه مه یه کی ...

تشرینی یه که م-2001

مه مله که تیکی بی شنه
بی نوور بوو...
هه موو پیشه سازی و دهوله تی
چهند کارگه یه کی وه هم بوو
که له راست و چهپ
به راست و چهپ کاربان ده کرد

گولته ندام
له پال ئه وهی من و تو ده یزانی
ترسم له ئاوی پهنگاوه...
له م رییه دا، که زیاتر له ئاوه پرۆکان ده چی
ترسم له تیغی تازه ساوه،
له چه پلنه ی گهرمی ره عیه ت.

له ره ی «نا» دا

گۆری دوور له مهرگ
په نجه ره ی کراوه مان، به سه ر با پیوی
ولاتی به مردن تیرو به شتی تر ناشتا
ئامرازی پاکه وانه کان...

بوونه وهه ری رهنگ دا پچکوراوی
چاو زیت و کهمۆ
له که ندووی به تال ئه کهن
سه و هخته ی رۆژی، بۆش
کاسه ی سمیتیان داوه ته به رخۆر...

له کۆلانه رووته کانه وه به ره و په رستگا ،
مندالیی نیشتمان و
نیشتمانی مندالیمان هه لواسیوه ...

تهنگه لانیکی بی هاوتا.
زلکاویکی خومار.
له کۆلانه رووته کانه وه به ره و په رستگا
مندایی نیشتمان و
نیشتمانی منداییمان هه لئو اسیوه...

ته مجوز/1996

گۆری دور له مهرگ
ئاسووده بیبهک له پیده شتی چاونزیی و
به دکریقی دا
تژی خۆه ل خستن.

ئەو ژنە حسابییک بۆکەس ناکا
نە بۆ ھیزی ھاوپەیمانان،
نە ئەنجوومەنی حوکم...
بە نیلۆفەری چاوی
ھەموو ھۆیەکی ژبانی لە شار بریوہ...
ئەستیرەیی لە ئاسمان خانەگومان کردووە
دەستی پێ لە کار کیشاوەتەوہ...

دەست لە کار کیشاوەتەوہی ئەستیرەکا

(1)

ئەو ژنەیی
لە رەنووی ھزرە مایە پووجەکانەوہ
کەوتۆتەوہ
ئەو ژنەیی
رەشەبای پۆشیوہ و
شەری سپێدەدەمان ئاگردەداو
چاو لە ئیوارە دادەگری...

(2)
من خه ونیکی دیکه م نه بوو
ئه و ئازیزانه ی خوشم ویستن
داخ که پیتیان نه زانیبوو
له گه ل دهست له کار کیشانه وه ی ئه ستیره کان
ونم کردن.

له میوانداری مه رگدا
که خویندنه وه به ک نامینی
با خو ی رووت ده کاته وه
چیاکان سه ر له بن گوئی به کتر ده نین...
ژنیک ره شه با ده پوشی
سپیده مان ئاگرد ده داو
چاو له ئیواره داده گری...
ئه ستیره ئیتر هه لئا یین...
دهست له کار ده کیشنه وه.

(4)

شارم به چۆله واری رۆحم سپارد
سۆز و چاوهروانیی و خهونی منالیم
به م دهمودهسته
له کوی بیتمه وه؟
که خۆم ناگرم دهکرده وه و
خۆم سړ ببووم...
ئه و چاوانه ی
تریفه یان له مانگ ده دزی و
باری (نوور) یان
له بهر ئاستانه ی خه راباتان لی ده خست
ئه و چاوانه
نسیی خۆرئاوا بردنی...

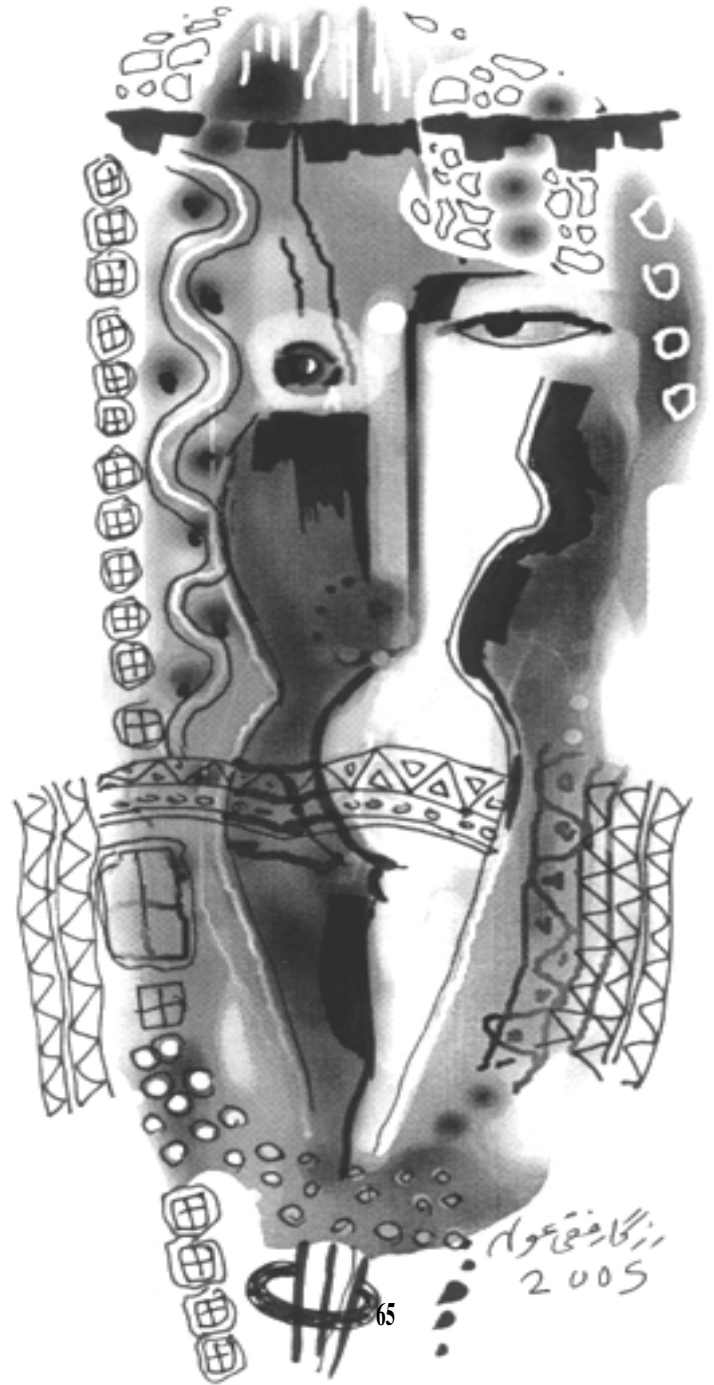
(3)

له خۆشه ویستی ده پرسی
چۆن دی و چۆن ده پروا؟!
بۆهاتنی خۆشه ویستی هۆیه ک نییه
خۆشه ویستی هه میسه دی...

(5)

ئەستێرەکان
دەستیان لە کار کیشایەو...
پێویستە چاره‌یه‌ک بۆ ئاسمان بدۆزیتەو
لە میوانداری مەرگدا
خوێندنەو ەبەک نامینی...

ئەیلول/2003

خۆشه‌ویستی به پێوانه‌ی پختە،

(1)

په‌له هه‌ورێک له شکۆفه‌ی گریانێ من په‌یدا بوو/رۆبێ
رۆبێ به‌سه‌ر کێلگه‌ی تردا باری/ئه‌و بێ ناگا نوقمێ
شه‌قامه‌ به‌ژاوه‌ ژاوه‌کانی له‌زه‌ت بوو/من له‌ کۆلپه‌ته
هێمنه‌کانی رۆحه‌وه‌/گروگالی په‌پووله‌ ره‌نگاو په‌نگه‌کانم
ده‌دی/نوکه‌تم بۆ ته‌فسانه‌ ده‌گێرپه‌وه‌/با م پۆشته
ده‌کرد و گه‌ردانه‌م له‌ باران ده‌هۆنپه‌وه‌/

سترانی رۆحی ده‌چری
هه‌ناسه‌ی له‌ لێواران شین بوو
لوتکه‌ی له‌ به‌فر یاخی
شکۆی له‌سه‌ر جادان که‌وتوو...

67

(2)

دلی دوور له‌ خۆشه‌ویستی / دوور له‌ مه‌یل / نزیک له
پیاڵه‌، له‌ که‌یل بوون / به‌لام تیشکێک به‌ په‌یکانی بێ
ئامانی شه‌هلاوه‌ ئه‌وه‌تا له‌ دوور را دیاره‌/رووباریکی
خه‌والوه‌/ له‌ رازیکی ئاشکراو خه‌یالێکی نوستوو
ده‌چی... / دلی دوور له‌ خۆشه‌ویستی...تاسه‌ی ئالۆده‌یی /

گریانیکی له‌ چاوی هه‌لۆده‌ای رۆژپه‌ر
ده‌لێی هه‌وری هاوینانه‌،
نه‌ په‌رت ده‌بێ، نه‌ ده‌باری...
شازاده‌ی قامیشه‌لان
نه‌ شئه‌ی سایه‌ فێنکه‌کان...
به‌فر ده‌یلاوینبته‌وه‌...
به‌هار سلاوی لێ ده‌کا...
شازاده‌ی قامیشه‌لان
قژی له‌ هه‌ور ده‌سوێ
مه‌مکی له‌ نوور...

68

ئەو بێ مەیلیە لە کوخەکاندا دەژی و
لە تارمایی کازبوەدا دەردەکەوی
بەرپروومەتی چرچ و لۆچی لێرەواردا دیتە خواری...

سرووشت، سەرچاوەی پاکیزەیی
ئەو ڕێیە بەسامە نەبوو
ئاگردز ناومییدی و ڕەنجبەخەساری بۆ هینا
ئاگردز...
ئاگر...دز...

(3)
ئەو کانیە بەختی لێ قووتداین/رۆحمان نوزە لێ
براو، بە دوامانەوێه بە ئاستەم هەناسە دەدا/درەخشانە...
درەخشانە بەر ئاستانە خەراپاتان/تەنپۆلایە ئەو بەفرە
ناتۆتەو/بە بیار بە بیارانی/

ئەو شوستانە
خۆزگە ناکامەکانی نیشتیمانیان لێ کەوتبوو...
کەس بە لایان دا ناروا
تەنیا
بێ ئاودەنگ...
سەرکز... چاوەروان...
لە کێلگە یەکی بەردراو
لە گوندیکی ویران ئەچن...
ناوی لە هیچ لیستیکی ئاوەدانکردنەو دەدا نییە
ئەو سبە یە لە خەونا دیبوت
ئال بردیەو...

(5)

بیرت چۆن بۆدروست کردنی ئەو هارمۆنیایە چوو؟ / ئای لە
سەداتی پایزی / ئای لە جواناوی شیعەرە کەزی درێژەکان /
ئای لە ورشەمی کوانوو / لە زەرەخەنەمی هیواپراو / لە پەنجەمی
لە گۆچوو / لە زینگانەوێ کەژاوه / ئای لە چی نا؟ /

گریانێک لە چاوی هەلۆدای پۆژپەر
دەلێی هەوری هاوینانە
نەپەرت دەبێ، نە دەباری...
خواپە بە دوغای چ هەتیویک
بە سوجدەمی چ عابدیک
بە نالە نالی چ نەخۆشیک
بە شەبەقی چ خۆتینیکی بە ناھەق پڕا
ئەو دەسەلاتە (بیدیماھی) ەت بەعیشق داوه؟

(4)

لە رەوتی باران بیتزار نەبووم / بزانه من لە رەوتی باران بیتزار
نەبووم / ئەو رەخشەمی شەوانە دەیدایە کیتو، شەیدا...
درەوشاوه... رینگای ون کردوو لە شەتاوان دەخولیتەوه /
شینگێر دیسان بۆچی کۆبوونەتەوه؟ / ئەو گیانلەبەرە
خەمبارانە بەم نیووەشەوه بە دوای چیدا دەگەرین؟ بلتی
رینگایان بەدەن پەپژەبەک بە خەونەکانیان هەلبنیتن؟ /

هەست... بە تەسلیم بوونی نیگا.
خەون... بە ئاوازی سەقەت.
ژیان... بە بێ پیناوی و بیدەنگی.
نەوت... بە خۆراک.

له شهخته چرۆ دهردهكاو
له بههاران دهيوهرينى...
خوايه ئهوه چ بهلايهكه
بو عهبدى خوتت ناردوو؟
ختووكهى رهيله دهداو
چيا دادينى؟
چ بهلايهكه
له روشناييا زولمهت و
له زولمهت دا روشنايى بهرپا دهكا...؟
خوايه... ئهوه... چ... بهلايهكه...
بو عهبدى خوتت ناردوو؟

حوزهيران/2003

دنیا له سههه ندى گومراييدا نووستوه،
ئهو پياوه ساده و دلپاکه نه بئ
دهروا پئ له دلئى خوئ ده نيته وه...
دلئى شووشه
له يارى پيکردندا شکابوو...
ماره زيو،
درندهئ جهنگه لان، په سيوى پيلان...
ماره زيو شايانى ته لارى دل نه بوو
شايانى ته لارى مينابه ند نه بوو ماره زيو...

تَلَنِيَسَان

ئايا باشت نيبه وه گير قاتليک كهوى
تا وه گير خه يالى ژنيكى هه وه سباز؟
«نيتشه»

(1)

سنورى كوچه ريان لهو سۆزه وه دواى هات / پيخوستى
ئه رخه وانى پتوه بوو... / سۆماى چاوم مينا بوو / سايه
بيهاوتا... بينه زير / كنير پالپشت / تهم بهر كوژه... / تو
نيگارتك نى مه كوئى سيحر و ئه فسانه / تو بيشه لانيكى،
جوانى و درنده يت پيكه وه تيدايه... /

(2)
له هه یوانی روونایی / فرمیتسکیباراندا هاتووہ... /
رووبهندی ههواداریه / گوشه‌ی ره‌شداگه‌راو / چاو که‌وشه‌نی
ئه‌وانی بپروه و به‌رده‌وامه... / (کاری)، پاسارییه؟ / نه‌ء / کاری
هه‌ناسه‌ی ره‌شی سه‌رده‌مه؟ / به‌لتی...

نیترگسی گولپه‌نگی بینایی بوو
فیراق نه‌وره‌سی ته‌نیایی...
نه‌دیواری خانه‌قا ما ،
نه به‌ر ئاستانه‌ی خه‌رابات
ئیدی مه‌ده‌دیبار له کامه رووگه
له شه‌یدایان ده‌رده‌که‌وی...؟

(3)
ژانری چی دادپه‌س؟ / دره‌ختی مه‌وسیمه / نادیده... / تیری
غدر له به‌یان ده‌گری / ته‌ته‌ر به‌ ده‌ردیان نه‌خوارد / موسیقا...
ئاواز / له کوتی مردنن... /؟

خۆزگه‌کانم گولیان دا
گولنار چه‌تری خه‌رامان بوو...
ئه‌وه من نیم سنووری ته‌م ده‌بیرم
ئه‌وه ئاوینه‌ی (کاری) یه
شه‌وق له سۆز ده‌داته‌وه...

(4)

کێ وای کرد وینە ی خۆمان نه ناسینه وه؟ / توحفه یێک بوو له
 مۆزه خانه / به لام هه لنه واسرا بوو / هه لپه سێردرا بوو... /
 لافا ویش هات / ئیتمه هه ر تینوو ه که ی جار انین... / زه نه که... /
 زه نه که.. زه نه که

چیا نایه لێ بخره وم،
 چیا نه یانه یشت بخره وم.
 چیا ته ماشامان ده که ن،
 چیا ته ماشایان کردین،
 چیا ده بین چ ده که یین.
 چیا بینان چمان کرد...
 چیا ئیتر باوه شمان بو ناکه نه وه...
 چیا ئیتر تیمانگه یین چ مایێکین...
 چیا نایه لێ بخره وم...

(6)

فیراق پیشوتاری کتیبیک بوو/ به شهخته نووسرا بووه وه... /
بال به بالدارانه وه... / وچان به سیمای ماندوو... / (دیسان
شهوات) / (کاری) شهوبه شاره... / ئه ری ماندوو نه بووی
کاری؟ /

سپیته به وازی ئیمه روون ده بووه وه...
سپیته به وازی ئیمه روون ببووه وه...
خه نه به ندانی پرووبه ندو
شینى سایه ره شمالان... بوو
سپیته ئه ی دل درێژ ده بیته وه...
درێژ ده بیته وه...
درێژ ده بیته وه... درێژ
تا دهستی به بوولیل را ده گاو
نایه لى تاریک دایى...

(5)

باران بوو خۆله میشی دامرکانده وه... / به ی بوو / قوبه ی
هه لداشته فرۆکه خانه کان... / هه ورازیکی سهخت نه بوو /
ئه گینا شهو هه ر من ده زانم چی پێ ده کردین / ئاری! ...
ماسکفرۆش بازاریانه / ئاری (کاری) یشی تیدا به شداره... /

له و دیو جامخانه شینه کانه وه ده یان بینم
له و دیو جامخانه شینه کانه وه دیتنم...
له و دیو جامخانه شینه کان،
ده ستیان له پرچی شیعرم نابوو
ئاگریان به پروودا ده پرژاندم...
بانگ هه ر جارێک بوو:
خودا حافیز مه وسیمی خایین...

(2)

دهسته كان چوونه وه بالّ يه كتر
هتيليك له مؤمه كاني سهر تاخچه دا هاتبوو
مه رگي په پووله و
گيانه لاي هوشي به دواوه بوو...
دهسته كان له پالّ يه كتر بوون
ريگايه كي تر نه بوو...

(3)

گه رايان له و رووباره دا خستبوو
له روژگارتيكي تاريخدا
سنگيان دابووه خوور...
كومه لاي ماسي بوون كهس نه يده ناسين.

(4)

روژي له روژان
په نجه م له په نجه ي توؤ ئالان.
دهرگاكان داخرا بوون
من هيچ كلييكم پي نه بوو
كليله كان
له خانه ي مه رگ پاريزرابوون
رهنگه مردن له جودايي خوشر بي.

هه ندی له و ژوین پینانده ی
به سه ، شه خنده را ما بوونه وه

مه كان شهوقی به عیلاته په شمه كۆنه هه وار
حه یات زهوقی به ئه حبابه بایه ئاووهه وا

«حاجی»

(1)

روژگارم بی تو سارد
له گه ل تو شدا به ئازار...
هه نگاوم به ئاوازه كانه وه دیار.
ئیترا و ابوو:
ژیان له بروسكه یه كه وه هات
به بروسكه یه كیشه وه روپی...

(8)
چه تریک به دیواری نیگا کانه وه
ناهیلێ چاوه کان
تارمایی گومان بیانگاتی.

(9)
ژئی که مانجه که یان پساند
ئه ی چاوی شیخ
موحیبه تت له چ که ندیکدا فریدا!؟

(10)
هه ورازیک له پرچی ئه ودا بوو
سیوتیک له لیو و
دۆزه خیک له چاوی...

(11)
خه ونه کائمان هیشتا له سندوو قدان
وه ره پیم بلێ
خۆشه ویستی نه مردووه.
وه ره پیم بلێ ئیتر وهختی نه ما،
روو پۆشه کان هه لده گرین.

(5)
ههور
کوچه به کوچه
شه قام به شه قام
دهرگا به دهرگا
به دواى ناو نیشانی برسیه تیدا ده گه را...
له خاکی نه زۆکدا
مرۆف ته نیا ده سه لاتى به سه ر قسه دا ماوه.

(6)
له سایه ی به فره وه
به ره و خالیک ده یینین و نایینین...
په یژه ی ئومید به ئاوازه کپه کانه وه
لاو بیته گریانی پیدا دینه خوار...

(7)
مه رگ له له پی ده ستیک ده چوو
به زاری هه لۆوه...
هه لۆ ئاسمان ته ی ده کا
مه رگ زه وی...

(15)

کولتیره یه ک
به سه ر که لله سه ره کانه وه یه
کهس له هاواری باران ناچئ
باران
له مهیدانی شهردا به ته نییه
کللی دلیان رفاندوه...
چاوه خوماره کان چاوه پیتی چین؟
چاوه خوماره کان به دیارچییه وه دانیشتون؟
باران له مهیدانی شهردا به ته نییه.

(16)

وهک مهرگ
وتنه ی ئاسمانی بیپایان
شینه کهژئ
له و بهرۆکه وه بو ئه و بهرۆک
گولتیکه ماندوو،
سیسه کهژئ!

(12)

ئه و په لکه گیایانه ی
سیبه ریان له ئیمه کردوه
له زه مینتیکه بروسکه داره وه شین بوون.
چ خه بهر کهژئ!
هه تاوی چاوت
رئ نادا چاو لیک بنیم؟

(13)

شوتن پئ به ره گه کانه وه دیارن
گریان ئه ستیره یه کی کوژاوه،
له ئاسمانتیکه سپیدا
رهنگ ده داته وه...
له زهنگیکه برۆنزیدا
دهنگ ده داته وه.

(14)

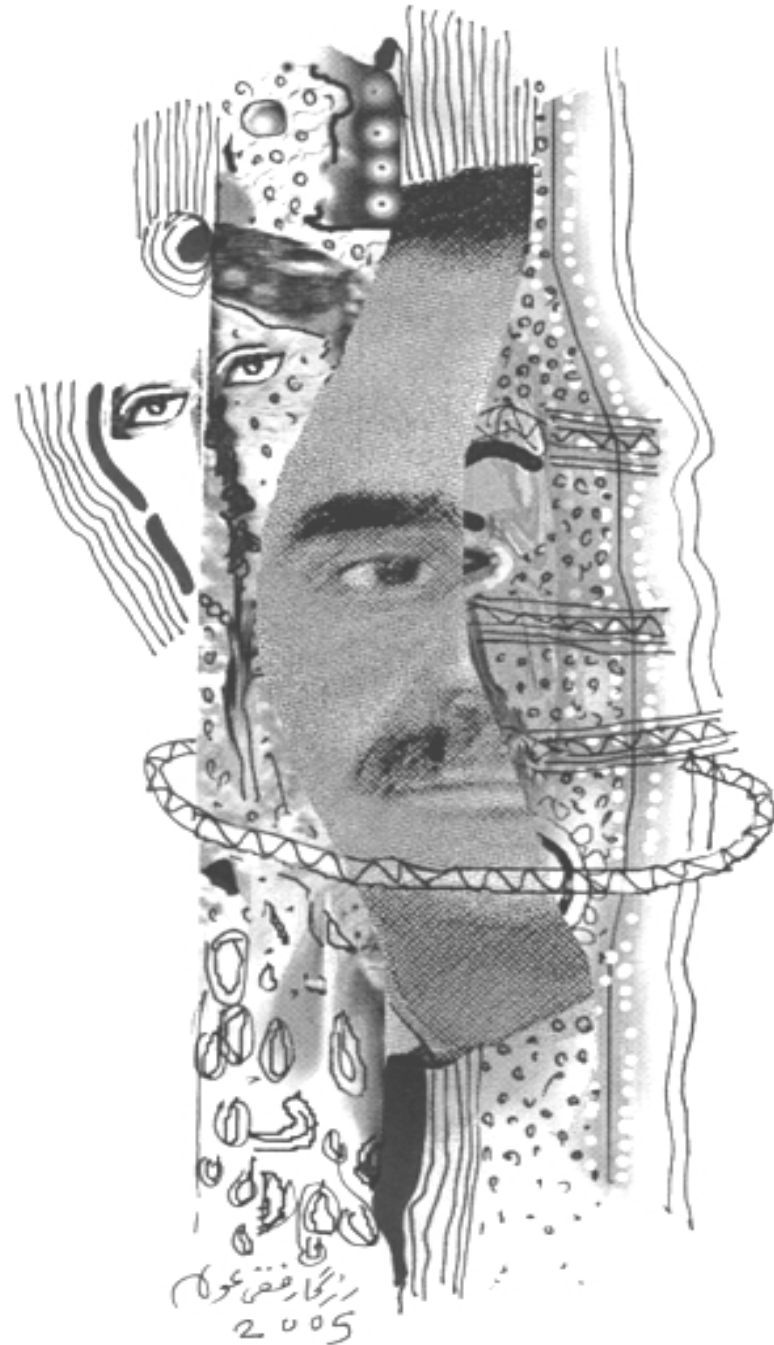
ههور
له بهینی په نجه کانی مندا دزه ی کرد کهژئ!
باران له چاوی تو...
به لام په نجه کان له خاچ دران
(خۆشه ویستم)
له و باوه ره دای
بیم له شانۆگه ریه کی ناته واودا ده ریکه وم؟

(17)

هه‌موو شتتیک وهک خۆبه‌تی
ئاوینه
به روخساری شه‌که‌تدا هه‌ل‌واسراو
ره‌نگه‌ ده‌رگای ئومید
له به‌فرتکی پایزی زیاتر نه‌بی
ئه‌ری به‌راست!
چلتیک له ئینجانه‌ی به‌ر په‌نجه‌رده‌دا بوو چی لی هات؟

(18)

په‌نجه‌کان جوان بوون، ئاو‌ازبان ده‌چری
په‌نجه‌کان جوان بوون ده‌چوونه‌ بالّ په‌نجه‌ی تر...
ئێستا په‌نجه‌کان
بی هوده له هۆله‌کان هه‌ل‌ده‌برین...
په‌نجه‌کان...
ئاخ په‌نجه‌کان...

(21)

به ره واژیبه کان پیکه وهن.
به ره واژیبه کان به یه ک ریگادا ده پۆن،
له یه ک جیگادا لی ده خه ن...
به ره واژیبه کان پیکه وهن
وتار بۆ یه کتر ده خوتینه وه
چاو له یه کتر داده گرن
به ره واژه کان بریارباند او به پیکه وهش بمرن.
به ره واژه کان پیکه وه ده مرن...

(22)

مانگ له میشکیکی پراوه وه هه لانتبوو.
ئه وانهی له بانیره وه ستابوون
له ناو گه لای دره خته کاندایان بینی
دهرده کهوت و ون ده بوو...

(23)

خالیک
هه موو روناھی له خۆیدا کۆکرده وه
گه لاکان سبیه ربان برد
چه که کان خه ون.

(19)

گریک له قوولایی که لاهه کانه وه،
له قوولایی ساته نه فرهت لیکراوه کان
گریکی ماندوو،
فیل لیکراو...
بێ ده رفهت
ناسیمه وه که ژێ،
گری خوشه و بیستی هه ردوو کمانه.

(20)

به رد ره گی ده رکردوو... نابزوی.
ئاو ره گی ده رکردوو... ری ناکا.
چۆله که ره گیان ده رکردوو... نافرین.
زه مین بێ ره گ ماوه ته وه.

(24)

پیتەکان لە جەستەى تۆدا دەلەرینەوه
وادهى چاوه‌روانى نییە...
که لە گەلتام هەمیشە دەلیم جارتیکى تر ناتبینمەوه...
چ سەرپێکە کەژى
تۆ بتوانى بە بى من
لە خەونیکى پایزیدا نقوم بى؟

(25)

تۆ لە حەقیقەتى ئاراستەکان نەگەشتووى
هەرگیز وینە ئەندازەبیه‌کانى واقع
شکلى میوه‌کانى خەيال نادن.

پایزى 2002

A

وشه تهنیا بآل نییه ،
له بهر پیتی شازادهدا
به سوپاس بدره وشیتته وه...
په رۆشیی ،
کانگهی پیسپاردهیی و
ئاراستهیی رۆی پێ ههله کردن ده رچوو...
که ژۆی ، هه ر له ده ستپیکدا
کیتلگه یه کی به ردارو بوو...
دۆرا و بوو...

96

ئاوانه
ماندوو کانی
یه کته نیی

ئاخ سنگی قوولی ئهم بیدهنگییه چ پاک هه ناسه هه ئنده کیشی...
بروانه چلۆن گوئی راده دیری ئهم بیدهنگییه بیروژه...
«نیتشه»

95

و شه نوخشه ی ختوکه دانی و یژدانه!
ئه شقیای به کتوکه و تووی
هاو پیتی (با)
هاو پیتی باران...
ئه وه نیگای هاو دهم نه بووه
روو له ئاسمان...
ئه وه چاوی ئاره زووبازی که ژئی بوو
که ده مگوت نه فرهت له رو شنایی ده کا
خوی له پاکدامه نی ده دزیتته وه...
وا ده رچوو...

که ژئی به پرووبه ندی وا ده رده که وت
له قه نه وزی گۆمه وه ستاوه کانی ده کرد...
له ساوی ئاو،
له ئه ندازه گیریی تو زالی خو لیتگۆران...
له ده سپیکه وه،
چاوی لی بوو
له تال تال و سات و سات و
چلی چلی ده و روبه ر فیر بوو،
چاو له ئاسمان
ورشه ی مانگ له زلکا و دا نقوم بکا...

وشه تهنیا بالّ نییه کهژی!
کهژی ی ژووره تاریکه پهنهانهکان
کهژی ی فیلباز...
وشه تهنیا بالّ نییه...
من وشه م بهسه...
کهژی فیلباز!

2004.8.12

سپیده‌ی هاوین،
له چاوی ته‌لیسماوی درۆینی کهژی دا
گری ده‌باراند...
خه‌یالم ده‌کرد ئه‌و راره‌وه
به بی تۆنه‌چینه سه‌ر...
ئه‌ستیره بکوژینه‌وه
جاریکی تر به‌یان نه‌دا...
به‌لام وشه هه‌رگیز
بوونه‌وه‌ریکی به‌ته‌نی نییه.
مه‌گه‌ر جوانی و په‌ندی دنیا
له‌کویدا جی‌یان ده‌بیته‌وه...؟!
بو‌روناهی ری
من وشه م بهسه.
تۆش تا هه‌تایی نوقمی
وهه‌مه له‌ززه‌ت به‌خشه،
ئایدزه‌هیناکانی خۆت به...

گریان ئیکسیری دارایی روناھییە...
شاعیران دەبی بگرین...
تا خەلۆتەتی نەیتنیەکانیان گۆلی لی بروی...
بە نابه‌لەدم مەزانیە...
پیتویستە قسە یە ک لەو مەسەلە یە بکەین...
گریان... بالی ئەو رەنگالانەشە
ئازادانە ئەم چل و ئەو چل دەکەن...
گریان... بارانی ناوەختی ریکەوتی خوشەویستی و
رەشەبای جودابونەو و
ھاواری برسێتی و بەجیھێشتنی وارو نیشتمانیشە...
هەمیشە سەردەمی بی گریان،
بە رۆژگاری بی ئومیدی و هیوا براوی ناوزەد دەکرتین...

B
گریان... ختوکی خەیاڵە نووستووکانی ناخ
لە بەهەستترین تەجەللایدا.
گریان وەجدی شەفەق و نامە ی سپیڤدە،
لەو چرکە کورتانە ی بنەوشەیی دەنویتی...
مرۆف چەندی پیتویستی بە شیعەرە، پیتویستی بە گریانە...
شاعیر تا لە کلپە ی ئاگرو
یەکنەنی شاخ و
تەوژمی باھۆزبگا...
دەبی بگری...

بابگرین
به سهر جوانیه ک
پیشه نگی که ژاوه و
چرای سه فه ره...
بابگرین...
ئاسمان چاومان لیج ده کا...
ئاسمان لاساییمان ده کاته وه...

2004.8.6

گریان... دهسته وازه یه ک نییه ،
مانای لیکبدریتته وه ،
گریان نیازتیکه
وینه ی که قالی هونه رمه ندیک ،
به کومه لیک ره هندی دیار و نادیار ده خوتندریتته وه...
ده سا بابگرین
به سهر سیبه ری ،
ئه و ئاوازانیه گژوگیای بناریان به عه شق دهنه خشانده...
بابگرین
به سهر تارمایی ئه و خه ونانه ی به شاعر ده ستیان پیکرد و
به شاعر کۆتاییان هات...

به فر نایه لئی چاوم بېشکۆی و
شهفهق و بوولئیل بگه بېنمه وهیه ک...

C

نهژاد! خود له بارێکدا نییه
پههایی دهبرێ...
ئیتتر نهما ،
نهما دیدار ئاخر بوون، جیبی سهرنج بێ...
به سهرچوون
ئهو رۆژگارانهی ماسک و پرووبه ند
ههه له دوورپا دهرده کهوتن...
نهژاد! پێم کهوتۆته سهه رهشانگ.
که چی هیشتا
به فر نایه لئی
ئاسوده سه رهخه وی بېشکێنم...

با به خه ونه کائماندا بچینه وه...
ئیتروه ختی هاتوو
بزانی چیمان له بیر کردوو...

هاوسه نگیی سرووشت
دل ساردی نه ده گه یاند...
ئه ندازه گیری،
کارێک نه بوو له به رامبه ر هه ستدا کردیان...
میترخاسی،
ئیترو ناوکۆیی (هاتی) نییه،
ختوکه ی ره هیله بداو
مه و سیمی چرۆ و نه وای هوزاران دهسته مو بکا...

داوامان لێدهكهن
شه باقهی برینه کافمان کراوه تر بیه،
تا خوینمان که ژاوهی مارینز و
یاریه خنجیله کانی دهسه لاتی پایته ختان
ره نگیتر بکا...
بو نا؟!
پاکدامه نی
که ی له ئەلف و بیی سیاسه ت
جیی بووه ته وه...
ئه و غه یبه
به کام سۆز که شف ده کری؟

لهو رهوزهنهوه دهیانبینم،
چوارشانه،
بهرسکان رسکاون...
لیژمه و گهواله ههورانیس رادهگرن.
لی چاوغایهنن،
بروایان پی مهکن...
ئهوه دهمگۆنییه نهژاد!
ئهوه پهترتهوی نهیتییه دهرهوشاوهکانه...
لهو رهوزهنهوه دهیانبینم...

2004.7.8

نهژاد!
ههله تیکه،
نازانی نهپرۆی، نه وچانی بدهی...
نه گیانی شهکهتت
بدهیته بهر ئاوهه لیدی
قیبله نمایکت پینییه،
نازانی رووت له کویتستانه
یا گهرمه سیتر...

له و کۆستهوه بۆ ئه و کۆست...
خانه گهردان...
مال به کۆل...
به پرووباران خۆنمان داوه...
به بلندی چیا یان که له سهرمان پزاوه...

D

«فرین به فرین دهست پێ ناکا.
ئهوهی دهیهوی فرین فیر پێ
ده پێ له پیشدا وهستان و رویشتن و ههلاتن و سهرکهوتن فیر پێ...»
نیشسه

له وهتهی ههین
هه وراز دهمانداته دهست نشیو و،
نشیو رووبهرووی هه ورازمان دهکاتهوه...

ئيمه فرينمان به فرين
دهست پي نه کردووہ...
هيچ نہ ما پيمان نہ کہن...
ريگهي داهينه رانهی وایان له نازاردان و
کوشتن و رهشکردنه وهمان داهينا
که سنه کرده...
به لام ئيمه عاشقی ژيان بووين،
عاشقی هه تاو و خاک و باران بووين
نه نوستين.

ئيمه فرينمان به فرين
دهست پي نه کردووہ...
لييره...
له سه ر خاکی خومان هيلانه مان چي کردووہ،
له و سه ره وه هاتوون
بي ته وهی غه دريکمان ليکرد بن،
يا سنووری باخچه کانيانمان به زاند بي
لييان تیکداوين...

ئیمه فرینمان
به خوین و
فرمیسک و
به تاوی گریان و
به تهکانی ههلات ههلات و
به چاوهروانی زبندان و
گهرده‌لوولی ئه‌نفال و کیمیا‌باران و
به زولمی میژوو و جوغرافیاوه
دهست پی کردووہ.
ئیمه فرینمان به فرین
دهست پی نه‌کردهوه.

2004.3.8

ئیمه فرینمان به فرین
دهست پی نه‌کردهوه...
ئیمه به‌رله‌وهی
دهستمان بگاته ئه‌و هیشووہ،
زۆر چلمان له ژیر پیدای شکاوه و
کۆلمان نه‌داوه
خۆمان به هی تر گرتۆته‌وه...

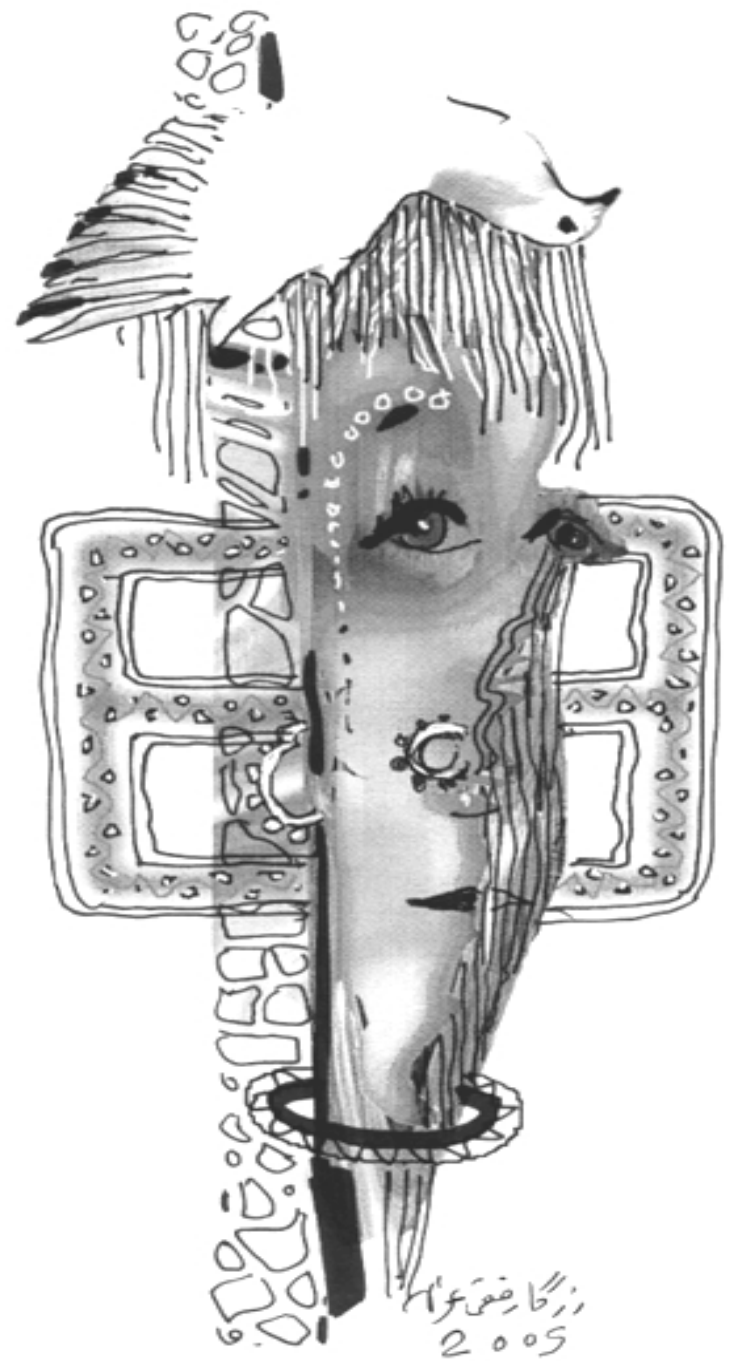
دەرچوو زۆر به مان،
له بهرنامه ی زینده به چالکردنی خهونه کان..
له به دنیهادی بی ئەندازه ی
وه فا و شهرم نه گه یشتی بووین.
دەرچوو ئیمه سه هو بووین..
دەرچوو... (!؟)

زینده خهونن،
ئه و کوانوانه ی
له دوو که ل زیاتری لی دیار نییه،
سه رسام..
حه په ساو..

E

زینده خهونن،
ئه و هاوکیشه ناو هاوسه نگانه ی
وه ک ئینجانیه یگی گل له دهستان گرتوون..
زینده خهونن..
ئیمه گرێژنه ی دەرگا تیکشکاوه کامان،
هیشتا هه روا ماوه ته وه..
ئاههنگیکمان به بوونی، نه بووی
ده ورو زه مانیه کی زۆرمان نه داوه..

برداره که م، له هه نده ران دهژی ..
گرفتی گه وره ی نه وه یه ،
وه رزه کانی سالی لی تیک چوو ه ،

زینده خهونن ..
ئهو مامه لهت و سهرو سهودایانه ..
وژهی (با)ن
کاسیشی کردووبین ،
دووکه لی کووانوبیش
که دیار نییه له ئاگره وهیه
بهروو مائدا ئه دا ..
به خیر له بهفرانباری ته مه ندا
ره شانگمان لی دهرکه وتبوو .
به خیر خه ریک بوو
ههنگاو هه لیئینن ..
زینده خهونن ..
زینده .. خه .. و .. ن .. ن .

کانوونی دووهم 1995

براده ره کهم ،
گه نجینه ی بهرده رگای مائی خویان نابینی!
چوو بهدوای ئه و گولانه دا ده گه ری
که (له وئی)
له سه ر ته رمی مردووانی داده نین ..
ئه و له وه ته ی سه ری هه لگرتوو ه ،
سهیری ئاوینه ی نه کردوو ه و
ئادگاری خۆی نه دیوه ..
دوای ئه و هه موو ماوه یه
هاتبوو به په رو شه وه
سیمو ئادگاری خۆی بیینیته وه ،
ئه و تا خۆی نه دیبوو
نه بده زانی ئه وهنده ماندوو ه ..
ئه و تا خۆی نه دیبوو
نه بده زانی ئه وهنده ئومید دزراوه ..
ئه وهنده هیچییه ..

ئەو پێكەشتان نۆش!
به ئیوه چی
ژێ یه كان ده پستین؟
به ئیوه چی
روانینه كان هه ناسه سوار ده بن؟
به ئیوه چی
چیا كان خاكه شین بیوشن؟
به ئیوه چی
مه رگ و
ده نگ و
کویرایی؟
به ئیوه چی..؟

F

ریگاكان به رهو کویمان ده بن؟
ره شه با به زمانی لالمانه وه؛
ئاسۆی میژوو
ئاسۆی جوگرافیا
ئاسۆی رهنگ و مردن..
ئاسۆی سیاسهت و قیامهت..
هه موو ئاسۆییه كان
ده کرین به پێکیک و:
له شه وه لاله كان
له شه وه کویره كاندا هه لده درین..

رێگاکان
به‌ره‌و کۆییان بردین؟
زمانی
چه‌کی ژه‌نگاوی قاچاخچیان،
رۆژگاری
سه‌ره‌تاتکێ ی
هه‌رچی و په‌رچی و
ماستاوچی و
کارخانه‌چی و
چی و چی ..
بو کۆیی بردین
نیشتمانه‌که‌م،
نیشتمانه‌ له‌ت له‌ت و
بێ ئاسمان و
بێ چراو
بێ رێگا و
بێ ئاسۆیه‌که‌م ..

رێگاکان
به‌ره‌و کۆی یان بردین نیشتمانه‌که‌م؟
ئه‌وه‌ خه‌ون بوو
یان موته‌که‌؟
ئه‌وه‌ پرخه‌ بوو
یا ئا‌وزنگ دان؟
ئه‌وه‌ چه‌پله‌ی
گرگنه‌ حوجه‌کان بوو
یافیکه‌ی سۆزانییه‌کان ..؟

نیشتمانه‌که‌م ..
چی ما نه‌یانده‌یی و
چی ما پیت نه‌که‌ن؟
ئه‌وه‌ی پیت نه‌کرا‌بوو، پێیان کردی ...
ئه‌وه‌ی نه‌ت دیبوو،
پێیان دیتی ..

ئیتەر شهوتان باش!
که خهونی منالانتان
زینده به چال کردو
دوا روژتان له پیی کردو..
شهوتان باش
شههیده کانتان
جاریکی دی شههید کرده وه..
شهوتان باش
شهوتان با
شهوتان
شهو..

شوباتی/ 1995

کوردینه! ولاته که ی خۆتان نابینن؟
دهوهرن ئەمجاره
به چاوی ناخ ته ماشای کهن...
ببینن چۆن میژوتان نه خویندۆته وه...
ببینن
چهند کۆله وار و
چاوله دهر و
بێ ئاراستهن...

G
خه زینه و دهولتهت، له بهر دهگای خۆته...
تۆ...
دهخواری ههولبدهی
بههیزی دیماهی نه هاتوی جوانی بچیته مهیدان...
بۆ نابینن (وهزارهتی جوانی) و
(بهریوه به رایه تی گشتیی جوانی) و
(کۆمپانیای سنوورداری جوانی) دامه زڕینین؟

بۆ کۆی ده چن؟
به دواي چيدا ده گه پرين؟
ئه وه تا خه زينه و ده ولته
له بهردهرگاي خوتانه...
چارتيكي ديکه تان که نه ماوه...
يا ده بچي هه بن،
يا هه بن...

نيگاتان بۆ چي بهرت بووه...؟
ئه وه تا خه زينه و ده ولته له بهردهرگاي خوتانه...
ئاي له ئيوه!!
که به خوشتان ناوهستن...
ئاي له ئيوه،
هه ولناوهن جيهان بينيه کتان هه بي...
ئاي له ئيوه
به جاري
پيتان
له بهري خوزگه و مرازان پرپوه...

ئیتتر نازانن چی بکهن...
خوا خه م نه دا،
ئه و خه مه ی یه خه ی گرتوون
تووشی که س نه بی...
تیاماون له وه ی بوچی گوڵ
بوئی جارانی نه ماوه...
بو ناتوانن وه ک جارن
گوئی بو خوړه ی ئاوه له دیران رادیرن،
که دهنگی هه ندیکیان
وه ک دهنگی ویککه وتنی
هیشوی تری وایه...

(رۆشنایی ناخه تیشک داوی...
نه ژاد بیانبینه، هه موو شتیکیان هه یه...
له هه موو شتیک بوونه ته وه،

هه‌موو شتتیکیان هه‌یه...
نه زه‌رده‌ی سه‌ران...
نه یه‌که‌مین بارانی پایزان
سه‌رنجیان راده‌کیشی...
تیا ماون...
هه‌موو شتتیکیان هه‌یه،
نازانن چی بکه‌ن...
به راستی شایانی دلنه‌وایین...
شایانی به‌زه‌یین...)

2004.7.24

نه‌تامی چا وه‌ک خۆی ماوه،
نه‌دانیشتنی چایخانه و
پیاسه‌ی ئیواران...

ئای که نهینیه یکی گه واهیده ر بوو ،
هاتین (پاکی) مان به تهرازووی لاسهنگ کیشا ،
که چی
ههله گۆبی به تهرازوویه کی هاوسهنگ!!
ژههره گولنار نهژاد!
بادهی دوای نیوه شهوانی دهرویشی...
غمزهی وشکه پرواییه...
راپهوی یاساشکینی...
له نادانیان نه بوو ،
دهفژهن
به و روانینه
وههمی دادپهسی
به رهو باره گای نوور به کۆلدا دهدهن...

H

نهژاد سهیرکه!
دهفژهن
به چ روانین و جیهانبینیهک
له مه داری که شف و یه قیندا گیرساونه ته وه ،
که له من و تو و نه!
نهژاد!
بلتسه هه مان بلتسه بوو ،
تیشکی له درهوشانه وهی جیهانناراوه
به ناو کۆری غه ریب و ئاشنایاندا
دهپهژانده...

دهفژهن ئاشنان... نامۆنڤن
چه می چاوان و
هۆشی مهستی و
رووناھی دلان دهبین...
وهنه وشهکان که رازیکیان تیدا نه بوو...
ئهوه تهبعی ههلبوون بوو
له شهویتیکی دهیجوور و نوته کدا...
ئهوه کانی زه مه ندیکه
رهنگ به په لکه گیا ده داو
بۆن به عه تر ده به خشی...

ژههره گولنار،
شارای زهمانی (قاتی) یه...
نه شئی باد هه نۆشی که نار هکانه...
چ هه لپه یه که
نیوسه ده زیاتره، دارا داریکی نه دی...؟
لیروانین
له قه له مپهوی سرووته رسکاوه کاندا که نارگیره...
شاش بووه،
به دوای چه شه ییکدا ده گهری
سه راپای له خۆنووسانه... ونه...

ئیتەرچ بهرگریک ههیه
دارستان له گهڵ بوولیلدا نه سووتی...؟
دهفژهن بی پهروایه،
دهخوینی و دهروا...
خۆشخوانی
که شوخی نییه برادر...
برینی بیه لانه،
نیگاری سۆز
بالندهی بهرزهفرو
سایه ی چیله میتو...

گه لا
گه لا
نه ژاد پروانه!
گه لا چون بوون به ئاوینهی وهرزهکان
دهفژهنیش به گولی دیوان...

2004.6.26

ئاوردانه وهی به فر و
فرینی سیبهر...

چی بگێرمه وه، کاکه نه ژادا!
کارخانه یه ک بوو بوۆ خۆی،
له کزه بای به یانیان پشیوتر،
سوخته ی دلپه شان...
چی بگێرمه وه؟
ئه و وه ختی هه موو وه رزه کان
یه ک وه رز بوون
به لام نازانم...
به بیرم نه ماوه کام وه رز بوو...
ئه گهر بلتیم زستان بوو دلنیا نیم...
ئه گهر بلتیم پایز بوو... دلنیا نیم...
ئه گهر بلتیم به هار بوو... هاوین بوو
دلنیا نیم...

I

چی بگێرمه وه؟ به تهنی بووین...
بیابانیککی بی پایان بوو،
بی داد، بی هانا...
گهرده لوول په یامی نیهانی و
خهنده ی له سیداره دراو...
چی بگێرمه وه؟
رێکهوت سروشت به ده ر بوو،
به هانه گر، راگواسته... دلگه رم...
تۆ بلتی خه ونی ره هیله...
رامانی باران...

له بیره خه و راچوو بووم،
 ئاگام لئی نه بوو
 هاتبوو دلئی ماندووومی
 له جانتاکه ی نابوو و
 رۆیشتبوو...
 که هۆشیار بوومه وه، دهستم له سنگم کوتا
 ئینجا زانیم...
 لئی پاشی چی...؟ چی بگێرمه وه؟
 چی بگێرمه وه، کاکه نهژاد!

2004.9.2

ههولئه چاپکراوه کانی نووسهر

1) لهباری لیکۆلینه وهی رۆژنامه نووسیدا

- * رۆژنامه گه ربی کوردی و رۆژنامه نووسی کورد نامبێله که - چاپی 1984، به ناوی خوازراوی (پاکزاد محمد کریم)، چاپکردن و بلاوکردنه وهی یه کیتتی رۆژنامه نووسانی کوردستان (له شاخ) چاپی دووهم به ناوی سه ریح، ههولتیر چاپخانه ی زانکۆی سه لاهه ددین، 1991.
- * پرۆژه یه ک بۆ ده رکردنی رۆژنامه یه کی رۆژانه به کوردی لیکۆلینه وه - گۆفاری (رۆشنبیری نوێ) به غدا، پایزی 1986.
- * هه له ی چاپ، ئه مرۆ ئاسۆی دوا رۆژ لیکۆلینه وه - به دووبه ش، رۆژنامه ی (هاوکاری) به غدا - 1988.
- * وینه و کاریکاتۆر تاییۆگرافیا و به کارهینانیان له رۆژنامه گه ربی کوردیدا لیکۆلینه وه - به سه به ش، گۆفاری (کاروان ژماره 85 و 86 و 87) ی 1990.
- * براهه تی: یه که مین رۆژنامه ی رۆژانه له مینۆوی رۆژنامه گه ربی کوردیدا لیکۆلینه وه و بیلۆگرافیا - چاپی یه که م گۆفاری (یه کگرتن) که له هه نده ران ده رده چن، چاپی دوهم چاپخانه ی خه بات 1991. چاپی سینیهم چاپخانه ی وه زاره تی په روه ده ی ههولتیر - 1997.
- * ئازانسسی ده نگوباسی کوردستان (ناداک - ADAK) پرۆژه ی دامه زراندن و به رتیه بردن لیکۆلینه وه - رۆژنامه ی (براهه تی) به سینه ده ئه لقه، ههولتیر - 1993، چاپی دووهم به کتیب چاپخانه ی خه بات دهۆک 1997.
- * دره ختی بنکۆلکراو: په نجه ما ییتکی رۆژنامه نووسییا نه بۆ باری رووناکیبیری و کلتووری کوردی چاپی یه که م کوردستان 1995، چاپی دووهم سوید 1996.
- * چه ند وتارو نووسیینی تر هه ر له م بواره دا له شوینی جیا جیا به کوردی و عه ره بی.

2) شیعەر

- * ئەو شەوانەى خەون نايب:
- چاپخانەى (النعمان) نەجەف-1977.
- * تاڭگەى مەند
- چاپخانەى (شفيق) بەغدا-1987
- * چەند كۆتەلتيكى جەنازەبى:
- چاپى ئىتاليا 1994
- چاپى كوردستان 1995

3) لەبوارى وەرگيراندا

- * نووستوى بەر باران:
- شيعر-لە فارسيبەو، چاپخانەى (علاء) بەغدا-1980
- * ريگاوبان، پينج چيرۆكى دريژو شانۆنامەبەك لە نيكۆلاى خابتۆفەرە
- چاپخانەى (الحوادث) بەغدا-1983
- * سەرتايبەك بۆ تينگەيشتنى هونەرى تەشكيلى
- چاپخانەى (حسام) بەغدا 1986
- * چەند نامەبەك بۆ تارانتاابو:
- شيعرى نازم حيكەت، وەرگيران لە عەرەببەو.
- چاپخانەى (الزمان) بەغدا-1990.
- * داىكى كورد-دانيبيل ميتران
- وەرگيران لە عەرەببەو 1996.

(4)

- * پايزى چاوەكان
- كۆلاژ لە تاراوگەى شيعردا چاپخانەى وەزارەتى رۆشنبيرى-هەولير 1998.
- * چاوەكان.. هەميشە چاوەكان...
- كلارو رۆژنەبەك لە شەختەدا، چاپخانەى وەزارەتى رۆشنبيرى 1999
- * شرفە-بە زمانى عەرەبى، چاپخانەى خەبات دھۆك-1998
- * بيتجگە لە دەيان شيعرى وەرگيردا و نووسينى ديكە لەكات و شوتنى جياجادا بەكوردى و عەرەبى.

ريزبەندى و پاش و پيش پيكردى شيعرەكان بەپيى ميژووى نووسينيان
پەيوەندى بە دەرھيتناني هونەريبەو هەبە.

**Some of Footprints that were
Left on the frost
Contemporary Kurdish Poems**

**by:
Nazhad Aziz Surme**

**First Edition
Kuraistan-2005**

